

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата філологічних наук, професора
Коляди Еліни Калениківни

на дисертацію РЕПУШЕВСЬКОЇ ІРИНИ ІГОРІВНИ
**«ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ ПРИВАБЛИВОСТІ
АСЕРТИВНОЇ ГЕРОЇНИ В КАНОНІЧНОМУ АНГЛОМОВНОМУ
ЖІНОЧОМУ РОМАНІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ ДЖ. ОСТІН
«ГОРДИСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ» ТА Х. ФІЛДІНГ «ЩОДЕННИК
Бріджет ДЖОНС»»)**,

подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія

Інтерес, що проявляється до жанру жіночого роману обумовлений його популярністю в контексті масової літератури, цільовою аудиторією якої є жінки. Сучасні гендерні студії охоплюють широке поле досліджень у царині соціології, культурології, літературознавства, лінгвістики та інших дисциплін. Застосування здобутків гендерології до вивчення літературних творів видається продуктивним з огляду на те, що літературний текст сприймається не лише як «продукт» мистецтва слова, але й як «текст культури» (С. Грінблат), віддзеркалюючи актуальні суспільні та культуротворчі тенденції і зі свого боку так чи інакше впливаючи на їх формування. Саме тому жанр жіночого роману цікавить мовознавців, розкриваючи нові горизонти та ракурси його дослідження у лінгвістиці, сприяючи еволюції мовознавчої думки у напрямку «мова та людина vs. людина та мова». Це визначає **актуальність** теми дисертації І. І. Репушевської, присвяченої лінгвальній об'єктивації особистісної привабливості асертивної героїні в канонічному англomовному жіночому романі (на матеріалі романів Дж. Остін «Гордість та упередження» та Х. Філдінг «Щоденник Бріджет Джонс»).

Дисертаційне дослідження І. І. Репушевської має виважену архітектоніку, що зумовлено чіткою окресленістю її **об'єкта**, яким є лінгвальні складові привабливості головних героїнь канонічних романів Дж. Остін «Гордість та упередження» та Х. Філдінг «Щоденник Бріджет Джонс» та її **предмета** – комунікативно-синтаксичних особливостей

мовленнєвих партій Елізабет Беннет і Бріджет Джонс в аспекті забезпечення їхньої особистісної привабливості.

Дисертантка ставить за **мету** встановити закономірності у вербальній організації персонажного мовлення головних героїнь жіночих романів, а також виявити еволюційні тенденції відображення мовленнєвої поведінки у жіночому романі в аспекті забезпечення особистісної привабливості головної героїні для читача. Мета дослідження виправдовує перелік завдань, успішно вирішених авторкою дисертації під час її виконання. Вирішенню поставлених завдань сприяє також поліпарадигмальність та інтегративність методології, адекватно застосованої авторкою у науковій праці.

Отримані результати відзначаються достовірністю та безперечною **науковою новизною**, адже в роботі *вперше*:

- висвітлено об'єктивні критерії розрізнення базових типів героїнь жіночого роману на рівні їхнього мовлення;
- конкретизовано поняття жанру «жіночий роман» та схарактеризовано його основні типи, а саме: чік-літ, сага, побутовий роман, романтика для школярок, трилер, фентезі, історичний роман, еротика тощо;
- проведено асоціативний психолінгвістичний експеримент щодо встановлення преференцій у свідомості носіїв англійської мови стосовно лінгвального підґрунтя жіночої привабливості.

Ці основні наукові результати та досягнення можна вважати збагаченням лінгвістичної науки, тобто йдеться про **теоретичне значення**, наукову вагомість представленої праці, про особистий внесок дисертантки в літературознавство і такі конкретні галузі англістики та мовознавства, як лінгвістика тексту та дискурсологія.

Здобутки І. І. Репушевської є цінними й у прикладному аспекті, оскільки існують досить широкі можливості їх практичного застосування:

- у навчальній роботі (при викладанні освітніх компонентів з теорії мовленнєвої комунікації, гендерної лінгвістики, інтерпретації тексту, лінгвокультурології);

- у навчально-методичній роботі (при укладанні навчальних і методичних посібників і рекомендацій у межах проблем, що були об'єктом і предметом авторської розвідки);

- у науково-дослідницькій роботі (при виконанні магістерських робіт і кандидатських дисертацій).

Структура та зміст наукової розвідки, логіка викладення її матеріалу, дослідницький шлях, яким дисертантка йде до реалізації поставленої в ній мети, забезпечують доказовість, **обґрунтованість** та **достовірність** її основних положень і висновків. Цьому сприяє і опрацьована кількість джерел наукової літератури (466 позицій) та емпіричного матеріалу (7 позицій).

Основні результати наукової розвідки знайшли своє відображення у вісімнадцяти публікаціях: з них сім статей у наукових фахових виданнях України (дві з яких у співавторстві); один розділ у колективній монографії (у співавторстві); одна стаття у виданні, що входить до наукометричної бази Web of Science (у співавторстві) і дев'ять одноосібних тез, виданих у збірниках матеріалів міжнародних і вітчизняних конференцій. У працях, надрукованих у співавторстві, дисертантці належить 70 % наукового внеску.

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження І. І. Репушевської засвідчив їхню повну ідентичність, тобто зміст анотації відтворює зміст положень та основні ідеї тексту дисертації, не містить інформації, відсутньої в ній.

Основний текст дисертації та анотація оформлені відповідно до встановлених вимог МОН України (зокрема вимог до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН № 40 від 12 січня 2017 року). Сукупність ключових слів, вказаних у анотації, відповідає основному змісту наукової праці, адекватно відображає тематику дослідження і забезпечує можливість здійснення тематичного пошуку роботи.

Попри представлений дуже докладний аналіз мовленнєвих партій головних героїнь жіночого роману, на наш погляд, рецензований

дисертаційній розвідці бракує дослідження мовленнєвих характеристик привабливих жінок крізь призму іншожанрових романів, написаних чоловіками.

2. У Розділі 2, присвяченому розгляду методології та загальній організації дослідження, поряд із зазначеними базовими методами наукової розвідки (сс. 91, 92), варто було б вказати ще й психолінгвістичний підхід, оскільки дисертантка зосереджується саме на психолінгвальних чинниках привабливості головних героїнь романів Дж. Остін «Гордість і упередження» та Х. Філдінг «Щоденник Бріджет Джонс», як це зазначено в тексті роботи на с. 24.

3. У роботі філігранно описані комунікативні типи діалогів, які ведуть героїні з іншими персонажами (с.157). Видається слушним проаналізувати, яка комунікативна стратегія є провідною в їхніх мовленнєвих партіях.

4. На початку кожного розділу роботи авторка дає загальну характеристику поставлених у ньому питань та засобів їхнього розв'язання. Зазначимо, що в завданнях, наведених у Вступі (с. 22–23), а також у другому Розділі (с. 125–126) вже покроково окреслено шляхи наукового пошуку.

5. Потребують пояснення результати проведеного психолінгвістичного експерименту, де «жінки продемонстрували більш точне віднесення персонажів до певного типу, ніж чоловіки. /.../ Виявлено, що повністю вірно уналежнювання діалогічного фрагменту до певного типу літературних образів зафіксовано в 28,8% жінок-респондентів і тільки у 8,4% чоловіків» (с.183).

6. Крім того, деякі авторські спостереження, на нашу думку, дещо переважано прикладами фактичного матеріалу (сс. 147–148). У тексті дисертації трапляються поодинокі стилістичні та технічні огріхи (наприклад, сс. 7, 21, 72, 94, 119, 131, 189).

Висловлені зауваження та міркування жодним чином не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційної праці. Вона є актуальною, самостійною, завершеною науковою розвідкою, що вдало вирішує поставлені

дослідницькі завдання, має теоретичне та практичне значення, увиразнюється науковою новизною і достовірністю отриманих результатів. Вважаю, що дисертація «**ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АСЕРТИВНОЇ ГЕРОЇНИ В КАНОНІЧНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ЖІНОЧОМУ РОМАНІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ ДЖ. ОСТІН «ГОРДІСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ» ТА Х. ФІЛДІНГ «ЩОДЕННИК БРІДЖЕТ ДЖОНС»)**» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її авторка РЕПУШЕВСЬКА ІРИНА ІГОРІВНА заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Офіційний опонент:

кандидат філологічних наук, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри
практики англійської мови

Волинського національного університету
імені Лесі Українки

 Е. К. Коляда

